

William Beckford

The Transport

ISBN: 91-86270-47-8
ISSN: 0283-8079

© Dick Claésson, Göteborg 1996
Litteraturvetenskapliga institutionen,
Göteborgs universitet

Innehåll

Introduktion

7

Introduktion

Genom Susan Sontag talar William till sin själsfrände Catherine. Platsen är Neapel, tiden tidigt 1780-tal. Samtalet är privat, intimt. Allting vibrerar av upphetsning. Staden, explosivt mättad av

avrundning, och för ett ögonblick återuppstår kalifen av Fonthill. Det är en gäll och rastlös stämma som hörs.

Att lättåtkomliga och tillförlitliga källor är sällsynta har säkert underlättat för Sontag.² För andra verksamheter än den utpräglade skönlitterära världen, men främst också Föreläsningarna om den svenska litteraturen (1972) och om den svenska romanen (1974), har att förlita sig på ambitiösa men osäkra och ofta tendentiösa biografier, godtyckliga och censurerade brevvutgåvor, svåråtkomliga förstaupplagor och lika svåråtkomliga faksimiltryck, bibliofilupplagor, och osäkra eller mindre noggrant katalogiserade (och outgivna) manuskript. Det här är inget nytt – men frustrationen kvarstår.³

brev

screened from the ardour of the Sun by its foliage. I was

me to the ground, in vain I called to those I loved, my lamentations and loud Cries were lost in the gales. How many times did I stretch forth my Arms and attempt advancing — all my endeavours were fruitless and unable to struggle more I sunk beneath my sorrow and beating my breast exclaimed — Ah would that I might die! At length I found myself released and with a violent effort

plats. Den pittoreska variationens krav för bestämman takten,
 just så som Beckford beskrev i vad som skulle kunna ses som
 ett av hans tydligare estetiska credon: "Amuse your imagination continually give it full scope, and let Buildings, Pictures, Characters fleet before your Eyes. Vary eternally the Scene" mean of your reflections.¹³

¹³ Beckfords prosa (och även hans »reveries» i brevform) kan sägas bygga vidare på just denna drift till transen. Den har tydligt påverkat *Vathek* (1786), som kanske mer än något annat framstår som en intensiv och hetsig nedstigning genom arkitektoniska och geografiska skikt.

Landskapen speglar huvudpersonerna och jagen i Beckfords tidiga prosa. Men motsatsen gäller också – jaget speglar landskapen. Eller snarare: jaget ställer fram landskapet för läsaren, låter platsen skifta – och används dessutom själv som utsiktspunkt. Rörelsen och drömmens logik (men också vilan i jagets iakttagelser som tillåter reflektion och eftertanke) bestämmer textens förlopp.

Traditionen eller kontexten är en av manuskriptets mer intressanta sidor. Boyd Alexander har kallat manuskriptets perspektiv panteistiskt, och om man ställer samman de dikter, böcker och skildringar (vänskapligt) som Beckford refererar till i *Vathek* (1786) (Beckford refererar till dem som "Christian and Moslem alike he must seem an anonymous voice")¹⁴ är det tydligt att Beckford refererar till en anonym röst träffsäkert poängterat var Beckford »in no sense a Christian. To Christian and Moslem alike he must seem an

¹³ MS. Beckford c.32, fol. 102v. (Bodleians paginering); 19 januari 1778. Sammanhanget i brevet (som är skrivet till Elizabeth Hervey) är mer vänskapligt uppmuntrande än litterärt, men citatet definierar ändå på ett utmärkt sätt den tillkomstprincip som ofta ligger bakom Beckfords

¹⁴ Jfr Alexander (1962), 156.

I   ¹John Bunyans *Pilgrim's Progress*, en kristen allegori, används sålunda i »The Transport of Pleasure» mer som ett stumt och statiskt emblem (en stilmarkör) än som en egentlig

Om manuskriptet

MS. Beckford d.10 existerar alltså i två manuskriptversioner.¹⁸
Det första är ett utkast med Beckfords egen handstil med

---

¹⁸ Bägge versionerna har antagligen ursprungligen varit bundna i skrivböcker; idag är de inklistrade i två grå häften (Bodleians egna). Det första utkastet är skrivet på ett papper av en något sämre och tunnare kvalitet än renskriften, men bägge papperssorterna visar fortfarande gyllning.

A summary

In the introduction I have attempted a very brief and cursory survey of the early letters of William Beckford (1760-1844). I

The Transport of Pleasure

How can I describe the transport of pleasure with which I

many leagues off alone enjoyed the brightest sunshine, whilst the vast chain of Alps behind were veiled with a purple darkness A sound like Thunder from afar off rolled along them, the voice perhaps of a i 31?tcemAngel of

I know many a little Hillock of the smoothest
greensward and many a rocky seat shaded with woodbines
where we will rest in the cool of day, recapitulate all that has
befallen us, read our wild poesies and mutually admire those

reflection of these paintings on the pavement, where
they tremble like

damaged a power of Oats, complain how the Seasons have
been changed since the rebellion of 15 when the streamers
first appeared and agree

the mysterious residence of the Dairo and his Court are admirably calculated to ins

[s.21] »Moriah«. Berg

give a fillip to my imagination, and my thoughts are naturally

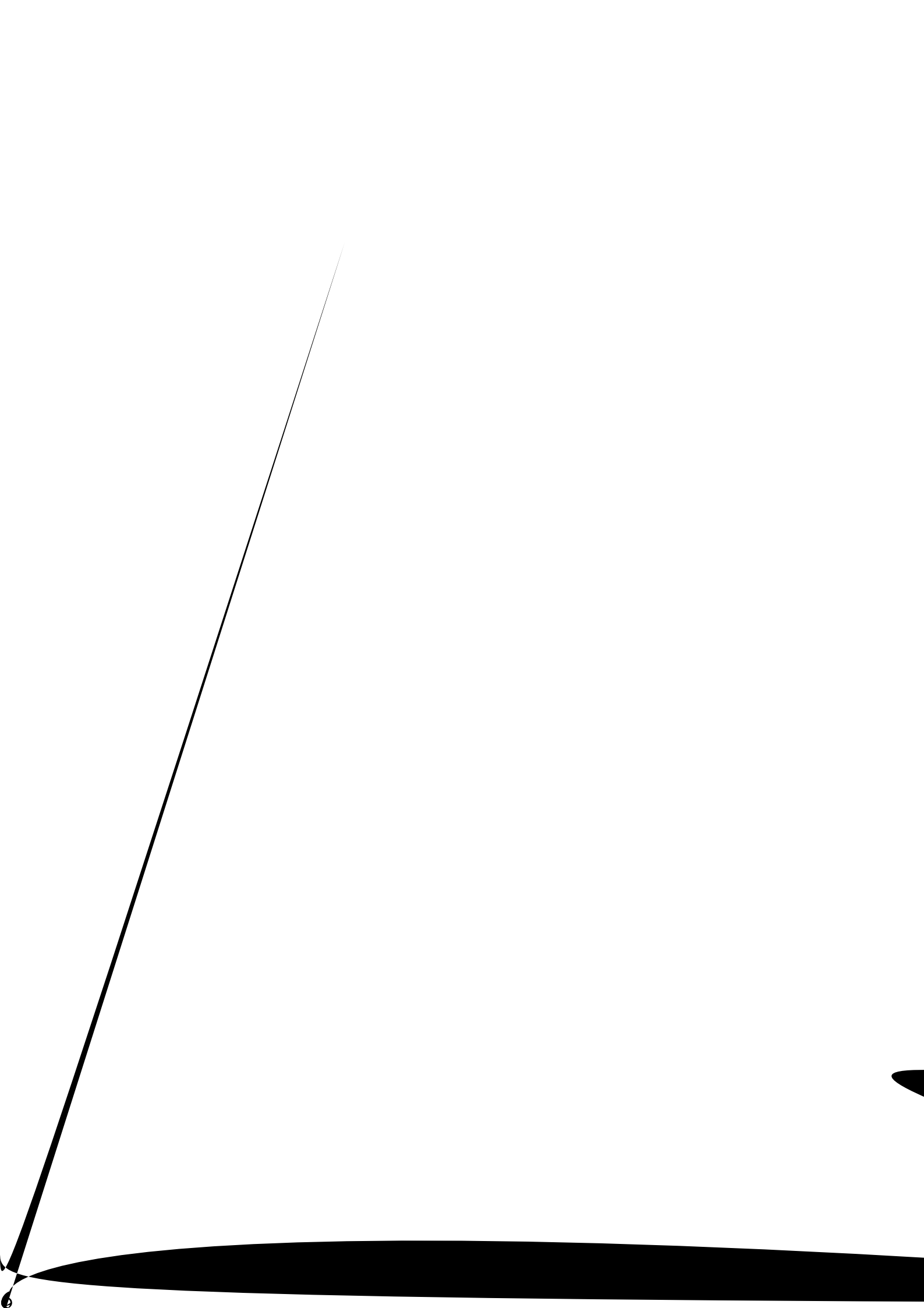
turned towards the sages of antiquity. I figure to myself the

famous OuDtsuen, whose only nourishment was the fruit of

the pine; he enjoyed himself

leave of him spit in his face, and would not so much as suffer him to kiss his only remaining Son of four years of age, another Son being lately

Appendix.

»*Hylas*»

MS. Beckford d.9, fols. 44v.–46v.^{xi}

[s.21] *The Pleiades* rising with the Sun began to diffuse their genial Influence on the Pastures when Jason and his Divine Companions ascended the Argo. Hercules joined the Bands

---

^{xi} »Hylas» är en kortare text, en litterär övning i stilistisk samklang med »The Transport of Pleasure». Här är temat och fonden klassiskt

The malicious Nays sported with his perplexity and as
he sat dejected on a mossy fragment danced wantonly around.
And now the Moon rising, to illuminate that World to which
he never could return, gleamed brightly on the Spring and
darted her

Anförd litteratur

Manuskript; opublicerat

Mayer, G.T.: »The Sultan of Lansdown Tower«, i *Temple*
Bar, CMLX (1900), 182-212 of William Beckford of Fonthill X Authorn o

